

Bert VANDERHAEGEN

Aalmoezenier UZ Gent

Als hoofdaalmoezenier van UZ Gent werkt Bert VANDERHAEGEN (46) niet enkel in het ziekenhuis, hij woont er ook. Naast mensen ontmoeten en vergaderen in ethische commissies, bereidt hij een doctoraat voor. Maar nu al is VANDERHAEGEN een autoriteit op het vlak van biomedische ethiek, die ook in niet-gelovige kringen respect afdwingt.

‘Ik zie dit ziekenhuis echt graag, het is mijn thuis’

Lieve WOUTERS

's Nachts laveert VANDERHAEGEN, als hij opgeroepen wordt, op de fiets door het uitgestrekte ziekenhuisdomein. Nu is hij te voet op pad. Hij toont de kapel, waar zijn dag begint, meteen het enige zekere agendapunt. Doorgaans is het er muissstil, maar nu installeren vaklui een nieuwe lift. Die leidt naar de kelder, een web onder de gebouwen van het ziekenhuis. Als we weer bovengronds komen, staan we in een gang die leidt naar VANDERHAEGENS studio.

–In de jaren 1980 was het al niet langer vanzelfsprekend om als achttienjarige voor het seminarie te kiezen. Wat dreef u er naartoe?

Als puber ging ik door een turbulente periode. In het vierde middelbaar broste ik ruim de helft van het schooljaar. Ik volgde de richting wiskunde, die heel sterk gericht was op hogere studies als burgerlijk ingenieur. In die tijd las ik Sartre en dergelijke. Samen met hem vroeg ik me af wat eigenlijk de zin van het leven was. Een priester aan het college was me op cruciale momenten nabij en bleef in mij geloven. Zonder hem had ik er zeker een grote ramp van gemaakt. Op een bepaald moment zag ik in dat een mens niet zelf de zin van het leven moet uitvinden, maar dat die gegeven is door God. De nieuwsgierigheid naar wat God te vertellen had, dreef me naar het seminarie.

–Kreeg u het geloof dan niet mee thuis?

Mijn ouders waren geen kerkgangers. Mijn zus en ik werden wel door onze grootouders meegenomen naar de mis, in de Hospitaalkerk in Ninove. Wat ik me daar vooral van herinner, is dat het er zo behaaglijk warm was, dat ik altijd in slaap viel. Toen ik naar het seminarie ging, schrokken ze erg. Vader zag dat absoluut niet zitten, moeder was er verdrietig om. Tot een week vóór de diakenwijding zei ze telkens weer als we erheen reden: „Als je er niet meer graag bent, rijden we door.”

–Uit wat voor nest komt u dan?

Mijn wieg stond in Denderwindeke. Vader was meestergast in het bouwbedrijf van zijn oom, tot hij door een ongeval werkonbekwaam werd. Ik was toen

Als puber was Bert Vanderhaegen de zin van het leven bijster, tot hij God op het spoor kwam. © Kristof Ghyselinck

twalf. Mijn zus leerde rolschaatsen en vader wilde het ook een keer proberen. Hij brak zijn enkel in vier. Plotseling vielen we terug op de ziekteverzekering. Dat had een zware impact op het gezinsleven, al besepte ik dat later pas.

„De euthanasiewetgeving is niet wijs, maar oordelen over individuele patiënten doe ik niet”

–Uw eerste benoeming was meteen als aalmoezenier in het UZ Gent. Onverwacht?

Die mogelijkheid was nog niet bij me opgekomen. Inmiddels ben ik hier achttien jaar en ik beschouw het ziekenhuis als mijn thuis. Dat klinkt gek. Hoe kan een ziekenhuis een thuis zijn? Maar ik zie deze kliniek echt graag. Het is een aparte wereld, met alle soorten mensen, van alle leeftijden en standen. Elk gezicht is een kans om God te ontmoeten.

–Welk verschil kan een pastor maken in zo'n gigantisch zorgbedrijf?

In tegenstelling tot het andere personeel staat niet onze kennis of kunde centraal. De enige bestaansreden van een pastor in zo'n omgeving is om 'er te zijn'. Mijn dag begint stevast om 8 uur in de kapel. Meteen de enige zekerheid van de dag. Vanochtend had ik overleg met een pastorale werkster over de begeleiding van ouders van een kind dat dood geboren zal worden. In de draaideur ontmoet ik iemand die pas te horen kreeg dat hij kanker heeft. Een koppel in armoede had hulp nodig om dienstencheques te regelen. Op de kinderafdeling intensieve zorg had een moeder van een kind dat geopereerd moet worden, me gevraagd om het kind te zegenen. En toen kwamen jullie.

–Klinkt als een heel boeiende parochie.

Maar dan wel een waar niemand komt voor de lol. Met het team voor pastorale zorg maken we dat er zeven dagen op zeven, 24 uur op 24, iemand beschikbaar is. Er zijn wachtweken waarin ik de helft van de nachten wakker gebeld word, andere keren blijft het rustig. Op moeilijke mo-

menten even licht binnenlaten voor patiënten en personeel, dat is voor mij de zin van het leven.

En naast al die taken ben ik lid van ethische comités in ziekenhuizen en woonzorgcentra. Om mijn denken daarover fris te houden, begon ik aan een doctoraat in Birmingham, over empirische ethiek. De centrale vraag is of je een ethiek kunt bouwen op de publieke opinie.

–Hoe denkt u over euthanasie?

Achterom kijkend naar ruim tien jaar euthanasiewetgeving, stel ik vast dat het hellend vlak realiteit is. De legalisering van euthanasie holt de interne moraliteit van artsen uit. Akkoord, vroeger beslistten artsen te eenzijdig over de behandeling van een patiënt, maar nu is de slinger doorgeslagen. Tegelijk ben ik niet te beroerd om de laatste sacramenten toe te dienen aan iemand die even later vertrekt. Een belangrijke – en helaas vaak ondergesneeuwde – les in het christendom is: „Oordeel niet, want het laatste oordeel komt aan God toe.” Patiënten moeten niet het slachtoffer zijn van mijn intellectuele overtuiging.